

Uniwersytet Rzeszowski
Instytut Pedagogiki
Katedra badań szkoły
i społeczeństwa zmediatyzowanego
ul. Ks. Jałowego 24
35-010 Rzeszów
tel. (17) 872-18-16

Rzeszów, 2024-04-11

ks. prof. UR dr hab. Janusz Miąso

Recenzja rozprawy doktorskiej Pani mgr Kingi Sikorskiej „Istota i znaczenie motywacji w pracy zawodowej nauczycieli w narracjach biograficznych” napisanej pod kierunkiem naukowym Pana Prof. UZ dr hab. Mirosława Kowalskiego

Ocena merytoryczna

Mediatyzacja, fragmentaryzacja, przyspieszenie, jedne z najpotężniejszych procesów medialnych i zarazem społecznych, edukacyjnych, dotyczą praktycznie każdego, mogą być pełne blasków i równocześnie niestety pełne cieni. Dotykają także nauczycieli i uczniów i mogą motywować, ale mogą także bardzo mocno demotywować i te procesy okazują się aktualnie jednymi z najistotniejszych w życiu, edukacji i transformacji indywidualnej i społecznej.

Doktorantka w **bardzo dobrej** pracy doktorskiej pokazała jak wielką pozytywną wartością generalnie jest motywacja w życiu indywidualnym i społecznym a szczególnie w edukacji, w pracy zawodowej nauczycieli.

Dlatego zaraz na początku pragnę zaakcentować i pochwalić bardzo duży trud badawczy Doktorantki, związany z oryginalnym pomysłem badania motywacji poprzez badania jakościowe w narracjach biograficznych, które są sposobem, przestrzenią głębszego wnikania w życie indywidualne poszczególnych osób, dla jeszcze lepszego ich poznania i zarazem uczenia się tego, co najważniejsze w życiu osobistym, społecznym i zawodowym.

Problem badawczy został postawiony jasno, merytorycznie a także wskazujący na właściwy, wysoki poziom trudności dla pracy doktorskiej. Motywacja pozostaje jednym z największych wyzwań osobistych i zawodowych, badana ale niezwykle aktualna w procesie potężnych aktualnych transformacji, gdzie często okazuje się deficytowa i bardzo potrzebna do życia i pracy,

Konstrukcja pracy jest właściwa dla prac z zakresu pedagogiki, pedeutologii, gdzie konkretny podmiot – przedmiot badań pedagogicznych wprowadzamy w przestrzeń życia społecznego, gdzie głównym przedmiotem badań pozostaje jednak człowiek, tym razem uczący siebie i innych – nauczyciel, radzenia sobie z potężnymi wyzwaniami współczesności, szczególnie z demotywacją.

Praca składa się z bardzo obszernych siedmiu rozdziałów, które stanowią logiczną i konsekwentną całość – najpierw rozdziały teoretyczne poświęcone nauczycielowi, jego pracy i wielu uwarunkowaniom w tej przestrzeni, następnie samej motywacji a konsekwentnie uwarunkowaniom motywacji osiągnięć zawodowych.

Następnie rozdział metodologiczny i rozdział bardzo bogaty w treść jako prezentacja wyników badań własnych a także synteza wyników badań własnych oraz bardzo ważne rekomendacje dla praktyki pedagogicznej.

Rozdział pierwszy stanowi bardzo dobre wprowadzenie w problematykę pracy, której esencją jest charakterystyka pracy nauczyciela, gdzie zaakcentowano trafnie, problemowo i mocno motywująco takie kwestie jak nauczyciel - zawód czy powołanie, kompetencje zawodowe nauczycieli, nauczyciel wobec współczesnych wyzwań edukacyjnych i zagrożeń, rola nauczyciela w rozwoju uczniów a także przegląd badań nad zawodem nauczyciela. Uczyniono to z namysłem i jako pogłębione studium współczesnych wyzwań nauczycielskich.

Rozdział II obszernie i bardzo wnikliwie poświęcono bardzo ważnej kwestii, można by rzec jednej z najważniejszych jaką jest motywacja, gdzie zaakcentowano istotę i modele motywacji, następnie ważne i potrzebne teorie motywacji a także motywację w badaniach empirycznych, to wszystko uczyniono także jako pogłębione studium.

Kolejny rozdział poświęcono różnym uwarunkowaniom motywacji osiągnięć zawodowych, gdzie trafnie zaakcentowano takie ważne kwestie jak preferowane wartości życiowe, które są bardzo ważne dla procesu motywacji, następnie subiektywne znaczenie

pracy a także nadzieja na sukces, które to składowe stanowią istotne elementy skutecznego procesu motywacji, tak ważnego dla pracy nauczyciela i generalnie procesu nauczania – uczenia się. Rozdział ten jest także przemyślany, dobrze skonstruowany i skorelowany z całością pracy.

Rozdział metodologiczny rozprawy został właściwie skonstruowany dla pedagogiki jako nauki społecznej, gdzie poszczególne punkty stanowią merytoryczną a także chronologiczną uporządkowaną spójną i konsekwentną całość. Punktem wyjścia jest przedmiot i cele badań, następnie problemy badawcze – główny i szczegółowe, metoda i techniki badawcze a następnie dobór grupy uczestników badania oraz procedura pozyskiwania materiału badawczego, w niełatwych badaniach jakościowych. Pragnę szczególnie pochwalić procedurę badawczą, z niełatwym procesem pozyskiwania zarówno osób jak i ich czasu, gdzie wywiad trwał od 95 minut do 220 a całość badań na pewno była bardzo mozolna i trudna i wymagająca cierpliwości, delikatności, taktowności i zarazem wnikliwości badawczej.

Istotna z punktu widzenia badawczego jest także różnorodność osób, zarówno pod względem doświadczenia, wieku, kwalifikacji, zainteresowań, które zostały badane, gdzie każda z nich ma inną historię dzieciństwa, rodzinną, inną sytuację społeczną, rodzinną - aktualną, osób bliskich i przyjaciół, inną sytuację społeczną i zawodową, w której się poruszają, z zaakcentowaniem potężnych wyzwań edukacyjnych, społecznych, ogromnych blasków i cieni całokształtu życia nauczycieli i uczniów a także rodzin, społeczności, a które to przeogromnie złożone sytuacje są przestrzenią do uczenia się radzenia sobie z motywacją.

Wszystko to wykonano w sposób przemyślany, merytorycznie, spójnie i konsekwentnie i zarazem oryginalnie, z wykorzystaniem koncepcji teoretycznych.

Na szczególną uwagę i zarazem bardzo wysoką ocenę zasługuje część analityczna rozprawy doktorskiej, badania jakościowe, która merytorycznie współgra i konsekwentnie wynika z części teoretycznej a także metodologicznej, co jest istotnym elementem badań w naukach społecznych.

Część ta to wielka lekcja uczenia się jednej z najtrudniejszych lekcji w życiu człowieka jaką jest lekcja ciągłego uczenia się – *long life learning*, motywowania siebie i innych do transformacji życia i pragnę zaraz na początku tej części pochwalić wielki wysiłek włożony w

stworzenie przejrzystej i motywującej do lektury i pogłębionego studium - przemyślanej struktury analizy poszczególnych narracji, z wyeksponowaniem takich ważnych kwestii jak socjalizacja – edukacja (w tym poza i nieformalna), koegzystencja społeczna, rodzinna i w instytucjach edukacyjnych, następnie funkcjonowanie samej szkoły w obliczu stałości i zmienności, co bardzo trafnie i koherentnie zauważono, a konsekwentnie relacje nauczycieli z innymi nauczycielami, społecznością lokalną przedstawicielami instytucji kultury, samorządu i rządu. Kolejne ważne składowe w wielkim mechanizmie motywacji, które wyeksponowano bardzo dobrze w narracjach biograficznych to rodzaje motywacji oraz ich strategie działania dydaktyczno – wychowawczego, cel i sens oraz znaczenie motywacji zawodowej narratorów w kontekście przeszłości i przyszłości a także bardzo istotna i ważna kwestia jaką jest motywacja zawodowa w aspekcie zasad moralnych, hierarchii wartości oraz obowiązków, zobowiązań i powinności, wynikających z pełnionych ról w środowisku lokalnym.

Struktura tego rozdziału to dobre wprowadzenia, cenne syntezy, pogłębione analizy i trafne fragmenty narracji, które inspirują i zarazem ukazują blaski i cienie życia szkolnego i osobistego nauczycieli, co jest bardzo trudne do rozdzielenia a także trudne do zrozumienia przez innych ludzi.

Kolejne ważne rozdziały, które uczyniono z namysłem i swoistym wzmocnieniem motywacji nauczycielskiej to synteza wyników badań własnych oraz rekomendacje dla praktyki pedagogicznej.

Bibliografia dysertacji jest obszerna i merytorycznie dobrana i wykorzystana, zarówno z pedagogiki, pedeutologii, psychologii a także co ważne łącząca wiele różnych aspektów aksjologicznych, w tej bowiem niezwykle dynamicznej dziedzinie nauki jaką są nauki społeczne, ważne aby być mocno osadzonym w teraźniejszości.

Pytania do dyskusji

Pytania dotyczą dużej skali wyzwań pedagogicznych, które w dużym stopniu pozostają przestrzenią osobistych i zawodowych tajemnic nauczycielskich...

Ocena formalna

Dysertacja jest spójnym i koherentnym oryginalnym konstruktem, gdzie jasno i precyzyjnie postawiony problem badawczy, jest konsekwentnie zgodny z całą procedurą jego analizowania, rozwiązywania i wnioskowania a także postulowania.

Widoczny jest dobry warsztat naukowy – teoretyczny i empiryczny i staranność Doktorantki, zarówno w stawianiu problemów badawczych, ich analizowaniu, oraz poprzez dobrą hermeneutykę, logiczne rozwiązywanie problemów i podsuwanie wskazówek z zakresu subdyscyplin pedagogiki. Bibliografia wskazuje na gruntowne poszukiwania autorki dysertacji.

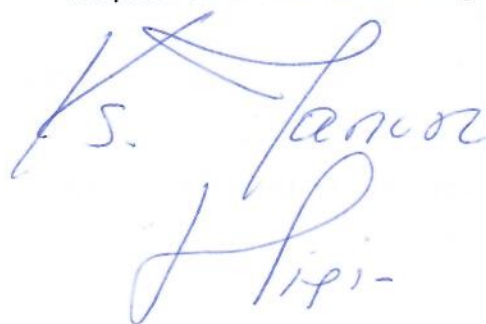
Całość pracy jest wykonana bardzo starannie pod względem językowym, stylistycznym i graficznym.

Konkluzja

Wnikliwe studium dysertacji Pani mgr Kingi Sikorskiej pozwala postawić jej wysoką pozytywną ocenę i podkreślić duży wkład badawczy w pedeutologię, pedagogikę szkolną, pedagogikę rodziny, dydaktykę a także osobiste badawcze zaangażowanie w podjętą problematykę i stwierdzić, iż zdaniem recenzenta, spełnia ona wymagania formalno - prawne stawiane rozprawom doktorskim, które są podstawą ubiegania się o stopień naukowy doktora.

Wobec powyższego, recenzent zwraca się z prośbą do Dostojnych Władz Uniwersytetu Zielonogórskiego o pozytywną kontynuację przewodu doktorskiego.

ks. prof. UR dr hab. Janusz Miąso

Handwritten signature in blue ink, consisting of the initials 'ks.' followed by a stylized 'Janusz' and 'Miąso' written below it.